
KLASICI HRVATSKE NAIVE IZLAŽU U JAPANU

“Taizi Harada i njegovi hrvatski prijatelji”, The Taiji Harada Art Museum, Suwa:
(29. rujna 2005. - 8. siječnja 2006.)

VLADIMIR CRNKOVIĆ □ Hrvatski muzej naivne umjetnosti Zagreb

IM 36 (1-2) 2005.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

Katsuta Miyasaka, predsjednik Skupštine grada Suwe; Katsufumi Yamada, gradonačelnik Suwe; Taizi Harada, japanski naivni umjetnik; Haruhito Kiyota, direktor Odjela kulturnih projekata i poslovnog razvoja Asahi Shimbuna; Ksenija Pavlinić-Tomašević, koordinatorka i pratiteljica izložbe; Shinichi Nakajima, predsjednik Odbora za prosvjetu grada Suwe

U srijedu 28. rujna 2005. u Muzeju Taizi Harada u Suwi, u Japanu, otvorena je izložba *Taizi Harada and Fellow Painters from Croatia*. To je već treći projekt koji ugledna novinska kuća Asahi Shimbun iz Tokija realizira u suradnji s Hrvatskim muzejom naivne umjetnosti u protekla dva desetljeća. Na izložbi su prikazana djela ovih naših umjetnika: Ivana Generalića, Emerika Feješa, Matije Skurjenija, Ivana Rabuzina, Ivana Večenaja, Mije Kovačića, Ivana Lackovića i Josipa Generalića. Dakle, predstavljeni su naši najvrjedniji majstori naive, i to s najkarakterističnijim i ponajboljim djelima, čime se zorno predočuje neprijeporna umjetnička kvaliteta i neusporedivost hrvatske naive.

Kao što sâm naziv izložbe kazuje, najveći broj izložaka - ukupno 40 slika - ima Taizi Harada, ugledni japanski slikar i dizajner. Tematikom, stilistikom i poetikom blizak je našoj naivi jer se koristi stanovitim realističkim transpozicijama, uz brojne simplifikacije, redukcije i stilizacije, a često je narativan te predočuje motive tradicionalnoga i patrijarhalnoga života svoje domovine. On je ne samo originalni umjetnik, nego i osvjedočeni pobornik hrvatske naive te veliki prijatelj naših slikara. Taizi Harada boravio je u Hrvatskoj nekoliko puta, a njegovo iskreno i duboko prijateljstvo, ponajprije s Rabuzinom i Lackovićem, preraslo je u legendu. Spomenimo također da je 1987. u Japanu objavljena monografija *Rabuzin / Harada* autora Masayoshi Honme.

Izložbu prati bogati katalog, na 120 stranica, s reprodukcijama svih djela, a tekstualni dio, u kojemu se govori o pojavi i razvoju naive u Hrvatskoj, uz biografske podatke te kraće opise i naznake značenja svih 26 slika naših umjetnika, napisao je Vladimir Crnković.

Prvo sustavno i kritičko predstavljanje hrvatske naive u Zemlji Izlazećeg Sunca bijaše 1986., kada je priredena izložba *Eleven Naive Artists from Yugoslavia*, otvorena u Setagaya Art Museumu u Tokiju i potom prenesena u Osaku. Uz osam majstora, čija su djela zastupljena i na sadašnjoj smotri u Suwi, u Japanu tada bijahu još slike makedonskog umjetnika Vangela Naumovskog, srbijanskog Ilije Bosilja te hrvatske slikarice Marije Brusić Kovačice. Godine 1987. i 1988., ponovno u organizaciji Asahi Shimbuna, priredena je velika putujuća izložba *Three Naive Artists from Yugoslavia and Japan* - sa slikama Rabuzina, Harade i Lackovića - koja je obišla osam muzejskih i galerijskih institucija u Japanu - od Tokija, Osake i Nagana do Yokohame, Nagoye, Chibe, Kyota i Hakate.

Taizi Harada

Pojedini naši spomenuti autori uživaju u Japanu iznimnu karizmu; tako je Ivan Generalić već 1977. sudjelovao na prestižnoj izložbi *Peintres Naïfs* u Musée National d'Art Moderne u Tokiju, koja je potom prenesena u Osaku. I taj je projekt sponzorirao Asahi Shimbun. Što se Rabuzina tiče, njegova velika svečana zavjesa od 1980. resi tokijsko kazalište Takarazuka, a 1983. tapiserija tog umjetnika postavljena je u predavaonici Muzeja moderne umjetnosti Saitama u Urawi. K tomu, slike Rabuzina i Lackovića nalaze se u Muzeju Setagaya, jednoj od ključnih kolekcija za modernu umjetnost u tom dijelu svijeta. Sve to svjedoči da je govor slika univerzalan, pa se ovim sadašnjim projektom još jedanput pokazuje kako granice i razdaljine među različitim ljudima, nacijama i kulturama nisu nepremostive, i kako ljudski duh, iskrenost i ljepote mogu spajati i otkrivati zajedničko i u naizgled nespojivome.

Nakon Suwe, izložba je putovala Japanom do kraja svibnja 2006. godine - od Tokija i Osake do Fukuoke. Osim iz kolekcije Hrvatskog muzeja naivne umjetnosti, u tu su prezentaciju uključene slike iz vlasništva Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, Muzeja "Matija Skurjeni" u Zaprešiću, Podravke iz Koprivnice te privatnih zbirki Rabuzina, nasljednika Ivana i Josipa Generalića te Skurjenija i Lackovića.

Primljeno: 14. studenog 2005.

"TAIZI HARADA AND FELLOW PAINTERS FROM CROATIA", CLASSICS OF THE CROATIAN NAÏVE ON SHOW IN JAPAN

The Taizi Harada Museum in Suwa, Japan, saw the opening of the exhibition *Taizi Harada and Fellow Painters from Croatia*, the third project that the leading newspaper Asahi Shimbun of Tokyo has put on with the Croatian Museum of Naïve Art in the last two decades. The exhibition showed works of the finest masters of the Naïve, with the best and most characteristic works of Ivan Generalić, Emerik Feješ, Matija Skurjeni, Ivan Rabuzin, Ivan Večenaj, Mijo Kovačić, Ivan Lacković and Josip Generalić. As the name tells us, most of the exhibits were provided by Taizi Harada himself, distinguished Japanese painter and designer. In topic, style and poetics he is akin to Croatian naïve painting, because he uses certain transpositions of the realistic, along with numerous simplifications, reductions and stylisations, and is often narrative in presenting the motifs of the traditional and patriarchal life of his homeland.

Taizi Harada has been in Croatian several times, and his sincere and deep friendships with, above all, Rabuzin and Lacković, have become the stuff of legend. The exhibition was accompanied with an outstandingly produced catalogue, on 120 pages, with reproductions of all the works, while the textual part, discussing the appearance and development of the Naïve in Croatia, along with biographical details and short descriptions and hints as to the importance of all the 26 paintings by Croatian artists, was written by Vladimir Crnković.